

L'ocupació i la guerra de les monedes

En la pugna entre el iuan i el dòlar, els que en sortim més perjudicats som els europeus

JOSEP BORRELL, president de l'Institut Universitari Europeu de Florència
EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 23 de octubre del 2010

Les tensions monetàries -han arribat a un punt crític. Les devaluacions competitives que diversos països estan aplicant per crear ocupació a casa amenacen de causar una guerra monetària i comercial. Quan l'atur als Estats Units supera el 10% -i ben comptat estaria a prop del 17%-, la Xina creix al 10% i el dèficit comercial nord-americà assoleix un rècord, és natural que la pressió perquè la Xina revaluï la seva moneda augmenti.

El Congrés dels Estats Units acaba de votar una llei per aplicar drets de duana als països amb pràctiques comercials deslleials, i això indica que s'ha de posar alguns sectors de l'economia americana a redòs de la competència xinesa basada en un iuan devaluat. Els països emergents comprimeixen la seva demanda interior, mantenen devaluada la seva moneda i continuen aplicant controls als moviments de capitals, però ens han permès consumir massivament béns a baix preu. Encara que per poder comprar-los s'ha de tenir un salari i per ser consumidor també s'ha de ser productor. I el consum a crèdit s'ha acabat.

La inquietud no és només americana. Europa també es preocupa per les seves relacions comercials amb la Xina. El 2002 la balança comercial estava gairebé en equilibri i ara els comprem per valor de 32.000 milions de dòlars i només els venem per valor de 18.000 milions. Per això a la cimera UE-Xina els europeus van dir que els preocupa l'avantatge competitiu que la debilitat del iuan representa per a les exportacions

xineses. Ho van fer procurant no molestar a qui té el bon gust d'anar a Brussel·les anunciant que comprarà un bon paquet de deute grec, com abans havia comprat el nostre en el moment en què les coses estaven molt difícils per a Espanya. La resposta xinesa va ser que revaluaria el iuan al ritme suportable per no malmetre la seva capacitat exportadora.

I a més a més Pequín ens ha explicat que, si les seves exportacions disminuïssin, moltes fàbriques tancarien i no es podria controlar la tensió social. I si la Xina es desestabilitza, tots hi sortiríem perdent. I, per si no ens n'haguéssim assabentat, ens adverteixen que els americans també ens estan fent als europeus una guerra monetària per defensar els seus llocs de treball. Ho fan a través de les compres massives de dòlars per part de la Reserva Federal utilitzant la màquina d'imprimir bitllets i mantenint un tipus d'interès pròxim al 0%. I, sí, el dòlar està en el nivell més baix de l'any respecte a l'euro i ha superat la frontera d'1,4 amb la moneda europea.

Però la història que si la Xina revalués la seva moneda seria «un desastre per al món» és discutible. Altres zones emergents han apreciat les seves monedes i no ha passat res. Una evolució gradual del 10% anual seria assumible i permetria el desenvolupament d'una demanda interior que estengués a la població xinesa el benefici del creixement. El mateix FMI adverteix de la necessitat que la Xina acceleri els seus plans de revaluar el iuan per evitar una guerra de les monedes i un tancament proteccionista.

Però des que va començar la crisi, la Xina està exercint un nou lideratge econòmic. Durant la crisi de l'euro es va abstenir d'intervenir fins que l'euro va caure massa i va començar a donar-li suport. Però les seves

intervencions en el mercat de divises obliguen els altres a fer el mateix. Els japonesos estan fent tot el que poden per reduir l'escalada del ien. I els suïssos també perquè no pugi el seu franc. Les altres economies asiàtiques també actuen per frenar la seva moneda i no perdre competitivitat respecte a la Xina.

Aquesta guerra de les monedes és el reflex i la conseqüència de desequilibris asimètrics. Per a la Xina, la inflació és un problema. Per als Estats Units, el problema és la deflació. El consum intern a la Xina ha caigut des del 46% del PIB fins al 35% en deu anys. Massa baix, més baix que el de l'Índia (50%) i els seus veïns asiàtics. Als Estats Units supera el 70%, massa alt. Aquest desequilibri s'ha de corregir, però els xinesos podran continuar fent el que fan mentre els americans els necessitin per finançar el seu dèficit fiscal i ells estiguin disposats a continuar comprant-los els seus bons del Tresor. I els americans podran continuar fent el que fan mentre el dòlar continuï sent considerat una moneda mundial de reserva la devaluació de la qual costaria molts diners a Pequín perquè cada dia és més gran el munt de dòlars que ha acumulat per defensar el iuan. I com que la Xina té controls de capitals, les seves intervencions del mercat són tan eficients, i no és possible prendre represàlies perquè no hi ha suficients actius en iuans que es puguin comprar per fer pujar el seu valor.

Els que més hi sortim perdent som els europeus. I especialment els que tenim dèficits comercials i necessitaríem una forta depreciació de l'euro per recuperar creixement mentre apliquem els dolorosos plans d'ajust fiscal i les reformes que ens permetin guanyar competitivitat. Per això els europeus hauríem d'impulsar un camí intermedi entre el proteccionisme i

el lliure comerç que passi per implantar normes ambientals i socials que el converteixin en un comerç just.